

Savanoriai gesino šimtmečio gaisrą

Ats. ltn. Romualdo Gečionio nuotrauka

Klaipėda

Gr. Vilma KOJELIENĖ

Žemaičių rinktinės štabas

Gegužės 4-ąją – šv. Florijono, ugniagesių globėjo, dieną Klaipėdos gaisrininkai galėjo švesti tik iki pietų. 14.10 val. gautas pranešimas apie gaisrą Smiltynėje. Netrukus ant kojų buvo sukeltos visos uostamiesčio specialiosios tarnybos.

Aplinkosaugininkų ir gaisrininkų teigimu – tai bene didžiausias gaisras per pastaruosius penkiasdešimt metų, pridaręs nuostolių daugiau nei už penkis milijonus litų ir nuniokojęs unikalų Kuršių nerijos nacionalinio parko pušyną.

1957 metais išdegė 150 hektarų Smiltynės miško. 1995 m. gaisras pasiglemžė 60 hektarų vaizdingo kalnapušėmis apaugusio Kuršių nerijos nacionalinio parko ploto. Tada ugniagesiams į pagalbą buvo sutelktos „Geležinio Vilko“ brigados, Karinių jūrų pajėgų ir Savanorių pajėgos.

Šiomet Žemaičių rinktinės kariai taip pat skubėjo į pagalbą ugniagesių, medikų, policijos eki-

pažams bei Kuršių nerijos nacionalinio parko darbuotojams. Jau po valandos, kai buvo gautas pranešimas, į štabą ėmė rinktis savanoriai, pasiruošę vykti į gaisro vietą. Jiems buvo išdalyti kastuvai, respiratoriai, pirštinės. Niekas nesitikėjo, kad gaisras truks beveik visą savaitę. Rinktinės kariai penkias dienas kartu su kolegomis iš Dariaus ir Girėno rinktinės, Karinių jūrų pajėgų, „Geležinio Vilko“ brigados ir Butigeidžio dragūnų mokomojo bataliono dirbo gaisro niokojamoje Smiltynėje. Į pagalbą buvo atsiųstas ir Karinių oro pajėgų sraigtasparnis.

Jau antrą dieną, sustabdžius gaisro plitimą, Smiltynė atrodė neatpažįstamai: suanglėję kalnapušių stagarai, smilkstančios ar vis dar rusenančios samanės ir nė vieno gyvo padaro. Vis dar įsiplieskdavo ar atsinaujindavo atviro ugnies židiniai. Gaisro pabaigos dar nebuvo matyti. Tam įtakos turėjo ir nepalankios oro sąlygos – didelis vėjas ir drėgmės trūkumas. Iki antradienio kariai keisdami pamainomis smėliu užpildinėjo smilkstančius gaisro židinius, ugniagesiai liejo vandeniu. Kariai „šukavo“ ištisus plotus, stengda-

miesi nepalikti nė vieno rūkstančio žemės lopinėlio. Kartais tai atrodydavo beprasmiška, nes, regis, ką tik užkasei smilkstantį plotą, atsisuki – jis vėl smilksta. Lietus čia būtų tikras išsigelbėjimas – tuo metu turbūt dūsavo ne vienas.

Per tas dienas į gaisravietę buvo pasiųsti 299 mūsų rinktinės kariai savanoriai ir 60 profesinės tarnybos karių. Gaisrą gesino ir vyrai, ir moterys.

Šimtmečio gaisras užgesintas. Liko daugiau kaip 200 hektarų išdegusio Kuršių nerijos nacionalinio parko miško, lyg siaubo filme stūksančių kalnapušių stagarai. Vaizdas ne vieno klaipėdiečio, o ir šiaip Lietuvos piliečio akyse išspaudęs ašarą. Vaizdas, privertęs ir valdininkus, ir visuomenę susimąstyti, įžiebęs įvairias diskusijas, ar tinkamai yra saugomas šis nuostabus ir trapus mūsų šalies kampelis, ar viskas buvo padaryta, kad būtų išvengta tokių baisių padarinių.

Ugnis nugalėta. Žemaičių rinktinės vadas mjr. Dainius Janėnas padėkojo kariams už pagalbą ir ištvermę. Belieka tikėtis, kad tokios pagalbos daugiau nebeprireiks.

Kaunas

Kpt. Arvydas SAVICKAS

Dariaus ir Girėno rinktinės štabas

Gaisrą Kuršių nerijoje gesino apie 140 Dariaus ir Girėno rinktinės savanorių. Užduoties vykdymo vadu paskirtas rinktinės štabo S5 skyriaus viršininkas kpt. Arvydas Savickas, jo pavaduotoju – rinktinės vyr. puskarininkis j. psk. Vidmantas Černiauskas.

Gesinimo užduotis buvo vykdoma 3 pamainomis: I pamainą sudarė 202, 207 ir 208 kuopų kariai savanoriai bei štabo PKT kariai, jiems vadovavo 207 kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. Arvydas Tūlalis. Iš Kauno išvykė gegužės 5 d. 14.00 val. jie Kuršių nerijoje pakeitė Žemaičių rinktinės karius ir dirbo iki vidurnakčio. Šiek tiek pailsėję 52 pamainos kariai tęsė darbą iki gegužės 6 d. vidurdienio.

II pamainą sudarė 201, 205, Apsaugos ir Štabo aptarnavimo kuopų savanoriai (52 kariai), kuriems vadovavo 205 kuopos vadas kpt. Juozas Miliušis. Iš Kauno pamaina išvyko 17.00 val. ir pakeitė I pamainą.

III pamainą sudarė 37 kariai iš 202, 203 ir 204 kuopų, vadavo 203 kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. Raimondas Šepetys. Pamaina iš Kauno išvyko 20.00 val. ir pakeitė II pamainą gegužės 6 d. rytą, 4.00 val. Pamaina dirbo iki 20.00 val.

Gaisrą Neringoje gesino ir kelios karės savanorės – mamos, savo vaikus palikusios namie, nors buvo sekmadienis ir dar Motinos diena. Mamos vaikai pasveikino mobiliaisiais telefonais.

Gegužės 21-oji – Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena

Pagarba žuvusiems Tėvynės gynėjams

Jūratė BANEVIČIENĖ

Vyčio rinktinės šabo specialistė

Dievas išleido į pasaulį tautas ir įkvėpė joms laisvės troškimą. Per amžius lietuviai Gintaro kraštą laistė savuoju ir atėjūnų krauju. Buvę priešai neatsiprašė už patirtas tautos kančias, už žuvusius Lietuvos sūnus ir dukras. Praeitis nebus užmiršta, jos iš atminties neištrinsi. Daugelis to laikmečio žmonių jau išėję Anapilin, tačiau likę gyvi partizanai – dim. plk. Jonas Čeponis, dim. kpt. Bronius Juospaitis bei kiti, drauge susirinkę dažnai prisimena karo ir pokario laikų išgyvenimus.

Neabejingi Lietuvos laisvės kovoms yra Vyčio rinktinės kariai savanoriai. Kiekvienais metais, kar-

tu su LLKS kariais, gegužės 13–ąją dieną aplanko Danieliaus Vaitelio – Briedžio, Jono Kilijono–Miko ir Vlodo Čyvo–Salapkos žuvimo vietą. 1948 metų gegužės 13 dieną Taujėnų valsčiuje, prie Juodvisinės kaimo, rusai užpuolė ir nužudė Vyčio apygardos vadą Danielių Vaitelį–Briedį, jo pavaduotoją J.Kilijoną–Miką ir štabo apsaugos būrio vadą V.Čyvą–Salapką. Bendražygių, dim. plk. Jono Čeponio, dim. kpt. Broniaus Juospaičio ir kitų Vyčio apygardos partizanų, pasakojimuose išliko šviesūs prisiminimai apie žuvusiuosius. 1944 rugpjūtį Danielius Vaitelis buvo paskirtas 1-ojo Ukmergės apskrities būrio vadu. Jo vadovaujami partizanai 1944 metų spalį užėmė Siesikų miestelį, išvadavo iš areštinės suimtus gyventojus. 1945 metų

sausį D.Vaitelis, žuvus pirmajam vadui kpt. Juozui Krikštaponiui, tapo Vyčio apygardos vadu. D.Vaitelis nuolat lankė partizanų būrius, duodavo vadams nurodymus, palaikė ryšius su kaimyninių partizanų jungtinių vadais. Danieliaus Vaitelio–Briedžio patriotiški žodžiai „aš niekur nesitrauksiu. Tėvynei gerai, ir man gerai. Tėvynei pavojus, ir aš kartu su ja“ išliko bendražygių atmintyje. Kilnios sielos žmogus paskyrė savo gyvenimą kovai už Tėvynės laisvę. 1998 metais Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu jis apdovanotas Vyčio kryžiaus 3-jo laipsnio ordinu (po mirties).

Nuo tų įvykių praėjo daugiau kaip pusė amžiaus, mums tai – jau istorija. Tačiau be istorijos nebūtų ir dabarties. Birželio 18 d. Ukmergės rajone, Taujėnų seniūnijoje, bus atidengtas paminklas pirmajam Vyčio apygardos vadui kpt. Juozui Krikštaponiui ir jo partizanams, žuvusiems kovose su Lietuvos okupantais.

Danieliaus Vaitelio-Briedžio žūties vietoje.

Srž. Audriaus Valmos nuotrauka

NATO šalių rezervo apžvalga

Reaguojant į XXI amžiaus iššūkius bei sparčiai kintant saugumo aplinkai, NATO šalių ginkluotosios pajėgos taip pat vykdo gynybos reformą, garantuojančią racionalų turimų išteklių panaudojimą ir galimybes sėkmingai vykdyti pavestas užduotis tiek savoje šalyje, tiek tarptautinėse operacijose. Šios reformos, taip pat stipriai sąlygoja ir rezervo pajėgas. Visos reformos liečia ir naujas NATO nares, taip pat ir Lietuvą. Šiame straipsnyje norėčiau apžvelgti ir naujų, ir senų NATO narių vykdomas gynybos reformas, kad skaitytojai galėtų susidaryti platesnį vaizdą, kas vyksta kitose šalyse ir pasaulyje.

Kpt. Linas IDZELIS

KASP štabas

Belgija

Rezervas visuotinės mobilizacijos atveju pakeistas mažu, bet integruotu į ginkluotąsias pajėgas. Šis naujas rezervas yra ruošiamas kartu su reguliariais vienetais (t. y. kiekvienas reguliarius vienetas turi savo struktūroje nustatytą skaičių rezervininkų, pagal karo meto etatus, už jų parengimą atsako dalinio vadas ir yra siunčiamas į tarptautines operacijas užpildant reikiamas pozicijas, įskaitant ir štabo karininkus. Šiuo metu tokių aktyvių rezervininkų Belgijoje yra apie 14 000. Jie komplektuojami iš buvusių šauktinių, profesinės tarnybos karių arba savanorių. Jie gali būti rezervininkai iki 60 metų. Mokymams skiriama 5–7 dienos per metus. Belgų karininkai sako, kad ši nauja sistema veikia dar gana prastai, nes reguliarius vienetai paprastai pamiršta, kad jie turi dar ir treniruoti rezervininkus, todėl jau kelinti metai mokymai vyksta labai paviršutiniškai arba išvis nevyksta.

Kanada

Kanados reguliariąsias ginkluotąsias pajėgas sudaro 62 500 profesinės tarnybos karių, jas remia 26 000 rezervininkų, kurių pagrindinis uždavinys yra papildyti reguliarius vienetus tarptautinių operacijų metu, bei reprezentuoti ginkluotąsias pajėgas visuomenėje. Rezervą sudaro:

jūrų pajėgų rezervas – 3 800; sausumos pajėgų rezervas – 16 500; oro pajėgų rezervas – 2 400; ryšių tarnybos rezervas – 1 800; medicinos tarnybos rezervas – 1 100.

Tačiau skirtingai nuo Belgijos, Kanadoje yra rezervo daliniai, kurie pagal savo funkciją paskirti pavaldūs pajėgų vadams. Rezervo daliniai formuojami iš buvusių profesinės tarnybos karių.

Kanada neturi įstatyminės bazės, kuri apsaugotų rezervininkų civilinius darbus jiems vykdant tarnybines užduotis, tačiau yra programa, kuri skatina darbdavius suteikti atostogas (apmokamas ir neapmokamas) pas juos dirbantiems rezervininkams.

Tarptautinėse operacijose rezervininkų būna apie 20 procentų, tuo tarpu reguliariosios pajėgos ruošiasi reaguoti į kitas žaibiškai iškilusias atsako į krizes operacijas. Rezervininkai yra ruošiami pagal tas pačias mokymo programas ir turi atitikti tuos pačius standartus kaip ir reguliariosios pajėgos. Individualių ir kolektyvinių įgūdžių suvienodinimas prieš tarptautines operacijas leidžia tiek rezervininkams, tiek profesinės tarnybos kariams pasiekti vienodą pasirėngimo lygį. Pagrindiniai specialistai, kurie yra imami iš rezervo, yra CKB ir psichologinių operacijų karininkai ir seržantai.

Čekija

Čekijos ginkluotųjų pajėgų rezervas formuojamas iš tarnybą baigusiu šauktinių bei buvusių profesinės tarnybos karių. Jo paskirtis yra užpildyti reguliarius vienetus taikos ir karo metu. Tokių rezervininkų Čekijoje šiuo metu yra priskaičiuojama apie 500 000, tačiau daugelis iš jų yra tik sąrašuose ir niekada nebuvo panaudojami. Tik apie 25 000 rezervininkų yra kviečiami į mokymus ir manoma, jog pastarieji sugebėtų paremti reguliariąsias pajėgas reikalui esant. Rezervininkai, besiruošiantys tarptautinėms operacijoms, yra išpėjami apie mokymus prieš 4 savaites iki jų pradžios ir mokomi 12–16 savaitių priklausomai nuo turimo laipsnio – kuo karinis laipsnis aukštesnis, tuo mokymas trunka ilgiau, tuo tarpu kasmetiniai mokymai vyksta 18 dienų. Už rezervininkų mokymą yra atsakingi dalinių vadai.

Rezervininkai yra šaukiami vykdyti užduočių Čekijos respublikoje ir tarptautinėse operacijose ir tuo metu jie turi tokį patį statusą kaip ir profesinės tarnybos kariai.

Nukelta į 7 psl.

Graži gegužė

Violeta BUTENIENĖ

Dragūnų mokyklos bataliono ramovės viršininkė

Gegužės mėnuo LDK Butigėdžio dragūnų mokomajame batalione buvo ypač turtingas renginiais. Mėnesį pradėjome gerumo akcija. Motinos dienos proga važiuojame į vaikų globos namus „Smiltelė“, aplankėme kelias šeimynas, nuvežėme vaikams darbuotojų atneštus dražūnelius, knygutes. Norėjome nors taip parodyti vaikams, kurie neturi kam pasakyti „Mama, aš tave myliu“, kad apie juos galvojame, prisimename, kad jie yra globojami, nors ir ne ti-

krųjų mamų, tačiau bent gerų žmonių...

Tą pačią dieną Florijono dienos bei 150 metų nuo įkūrimo proga sveikinome Klaipėdos apskrities priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, kuriai likimas iškrėtė pikta pokštą, – jiems, dar neišblėsus šventinėms nuotaikoms, teko skubėti gelbėti degančio Smiltynės miško...

Ir čia mūsų batalionas neliko abejingas. Kaipmat mūsų kariai atskubėjo į pagalbą ir su visais ranka rankon gesino gaisrą...

O tuo metu batalione nebuvo ramybės, jame buvo girdėti moksleivių balsai, būriavosi mokytojai ir svečiai. Batalione vyko moksleivių konkurso „Ką žinai apie Lietu-

vos kariuomenę“ finalinis turas bei vyko kariuomenės sporto klubo surengtas vaikų graikų–romėnų imtynių turnyras. Viktorinos dalyviams parodėme batalioną, muziejų, norinčiuosius pavėžino me BV-211, o vakare visų laukė Gedminų pagrindinės mokyklos moksleivių koncertas.

Sėkmė lydėjo ir žūklės komandą, kuri laimėjo pirmąsias vietas KASP ir Lietuvos kariuomenės varžybose.

Batalionas kartu su Karinėmis jūrų pajėgomis ir Žemaičių rinktinė gegužės 20 dieną klaidiškųjų pakviesti į Kruizinių laivų krantinę, kur buvo parodyti kariniai laivai, kovos technika, ginklai, garavo kareiviška košė, koncertavo roko grupė „Katedra“ ir KJP orkestras.

Mūsų misija Kosove

Pirmasis patrulis

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savonorio“ korespondentas

Jau antrąją dieną Kosove išvykstame patruliuoti. Maršruto numeris – pirmas. Su taikdariais patruliuodami praleisime tiek laiko, kiek numatyta, arba – kiek prireiks. Dviejuose visureigiuose naujosios ir senosios pamainos taikdariai. Važiuoju su KFOR–13 būrio vadu vyr. ltn. Vidu Ilgaudu, už vairo nacionalinis atstovas j. psk. Robertas Preikšaitis. Anksti ryte namo išvyko pirmoji grupė „senųjų“ taikdarių, tad antrojoje mašinoje sėdi naujosios pamainos savanoriai ir jiems šis patrulis – pirmasis. Pro mašinos langus skrieja nematytas pei-

Laikinasis kontrolės postas.

zažas. Žali laukai, tolumoje dunkstantys plokščiakalniai su kur ne kur slėnyje išsimėčiusiomis sodybomis. Kelias, vedantis į Makedoniją, vingiuoja kalnų link. Kairėje ir dešinėje kelio pusėje – kalnai. Žvalgausi į šalis, matau uolų kraštus aptvertus vielos tvora ir viršuje grėsmingai kabančius akmenis. Atrodo, tarsi tai būtų ne vientisa uola, o atskiri kalkakmenio luitai. Kaip vaizdžiai pasakė j. srž. Albinas Taujanskis – akmenys po giles žiemos ir pavasario polaidžio čia laikosi tik „ant garbės žodžio“. Dar nežinau, kur nusidrieks mūsų maršrutas, tai labai nustembu, kai visureigis pasuka į šalikelę. Šalia kelio – kelkraštis, lygiagrečiai geležinkelis, jungiantis Kosovą su Makedonija. Radijo ryšiu vaikas iš antrojo visureigio susisiekiama su mumis, jo džipas prastai traukia. Puskarininkis Preikšaitis išsoka iš automobilio ir nuskuba pas gr. Mindaugą Lukšį. Ten ryžtingai užima vairuotojo vietą, išbando mašiną, pavažinėja pirmyn–atgal, kažką aiškina, rodo kariui.

– Nieko blogo neatsitiko, – sako po kelių minučių sugrįžęs Robertas – parodžiau, kaip įjungti visus palėtintojus, tegu mokosi. Viskas ten tvarkoj, su mašina, tik vairuotojas prie jos dar neįpratęs. Pradžioje visų akys – didelės.

Džipas galingai trukteli iš vietos, peršoka pervažį ir siauru žvyru keliu stačiu kampu kyla į kalną. Toliau kelio nematau, lenktas po-

sūkis kairėn ir vėl 180 laipsnių posūkis, o vairuotojas, ramiai manevruodamas ant skardžio krašto, kurį užstoja keletas skystų krūmų, ramiu veidu, man ir šalia sėdinčiam KFOR–14 būrio vadui vyr. ltn. Gerardui Sutkui sako:

– Jei pasakysime, kad šokame iš mašinos, tai, žinokite, kad nejuokaujame!

– Jums gerai, – ironiškai atsikerta vyr. ltn. G. Sutkus, – priekyje yra dūrelės, o kaip mes iš galo spėsime išsikrapštyti?

Suprantu, kad puskarininkis teisybę sako, truputį nejuoku. Kuo toliau, tuo įdomiau darosi, netrukus kalnuose siauri keliukai virsta kaimų gatvelėmis, patruliuodami pra-

važiuojame gyvenvietę. Net jaučiau palieka, kai kalnuose pamatau sodybas ir ten gyvenančius žmones. Pastebiu šalia vienas kito stovinčius vienodus namus, senbuviai paaiškina, kad taip tėvas ir jo sūnūs, broliai, greta įsikūrinėja. Tokios tradicijos.

– Koku transportu vietiniai užvažiuoja į kalnus? – siūbuodamas ant galinės sėdynės klausiu vyr. ltn. V. Ilgaudo.

– Ogi paprastai, lengvaisiais automobiliais, – juokiasi būrio vadas.

Nenoriu tikėti, kol nepamatau mums priešais atvažiuojančio, į kalnus besikabarojančio paprasčiausio „Wolksvagen Golf“. Pakylame iki „Raketos“, paminklo UCK nariams, albanams. Sako, žuvo, kai ėjo vykdyti užduoties... Aplinka čia labai rūpestingai sutvarkyta, pats paminklas – žalsvas akmeninis monumentas, savo forma tikrai primenantis raketą – kokių 10 metrų aukščio. Ant kapaviečių – išpūdingos plokštės su iškaltais žuvusiųjų portretais ir pavardėmis. Aplinkui, aptvortoje teritorijoje, gėlės, veja ir netgi atvestas drėkinimas. Mums besišvalgant, iš negyvenamo kaimo pakraščio ateina pagyvenęs albanas. Ant galvos – balta kepuraitė, vadinasi, senis šeimos galva. Jis mandagiai atsako taikdarių siūlomos cigaretės, žvilgsniu tyrinėja mus ir prižiūri čia pat besiganantį arklį. Kylame dar aukščiau ir važiuoja-

me, tiek, kiek visureigiai gali. Ap-sisukame ir, leisdami į žemyn, sustojame viename kaime. Būrio vadas trumpai, keliais vokiškais sakiniais, persimeta su vietiniu vyresniuoju, o karius apspitę vaikai gauna vaisių ir saldumynų. Vykdomė vieną iš KFOR užduočių, stebime, ar viskas tvarkoje. Vietos gyventojai turi jaustis saugūs. Leidžiamės nuo kalnų, ir jaučiamės senais vilkais, škart – gerai sekėsi, apačioje ryškėja galingas cemento gamyklos siluetas, pakeliui dar viena gyvenvietė.

Mašinos pasišokinėdamos peršoka ant asfalto. Išsukame į kelią. Mūsų dar laukia ratas po Kačaniko miestą ir „Ti-Si-Pi“ – laikinasis kontrolės postas. Kariai stabdo ir pasirinktinai tikrina automobilius. Tikrinami automobiliai, žmonių, technikos ir krovininių dokumentai. Gr. M. Lukšio rankoje gniužulas suvertų nuotraukų su nusikaltėlių aprašymais. Kol vyr. ltn. V. Ilgaudas tikrina dokumentus, grandinis peržiūri nuotraukas ir, išidėmėjęs žmogaus veidą, ieško, ar nesutaps su ieškomu nusikaltėlių portretais ir duomenimis. Ką gali žinoti, kas pasitaikys, o škart viskas ramu, tik oras – pėstininkų. Kol taikdariai valandą tikrino mašinas, beveik visą laiką lijo. Grįžtame į bazę. Jau atitokęs po patrulio gr. M. Lukšys pasakoja:

– Žinoma, pirmojo patrulio išpūdžių užteks ilgam laikui. Instruktazo metu būrio vadas papasakojo apie maršrutą, žinojau, kad teks važinėti siaurais keliais, po gero lietaus virstančiais molio koše, jais kilti į kalnus, moraliai nusiteikiau, bet kol visko nepatyrčiau, tai, manau, teorija nedaug verta. Jau dabar suprantu, kad mes, būrio vairuotojai, pervaziavę visus maršrutus greitai priprasime prie Kosovo kelių. Labai gerai, kad pasirengimo misijai pabaigoje galėjome pasipraktikuoti su ševroletais, tokiais pat mašinomis, kaip ir misijoje. Tiesa sakant, šiandien buvo nesklandumų, netraukė visureigis į kalną, spaudžiu akseleratorių beveik iki galo, o mašina vos juda. Nesisekė, visgi pirmajame patrulyje su mašina... nežinau, kaip čia taip. Lietuvoje kuo puikiau važinėju nuosava mazda...

Toje pat mašinoje sėdėjo skyriaus vadas srž. Egidijus Plieskis:

– Žinoma, kad važiuojant šalia pojūčiai visada aštresni nei pats vairuotum. Tada, kai valdai mašiną, neturi laiko dairytis aplinkui. Ganėtina nejuoku, sėdint džipe žiūrėti pro langą į šalį ir nematyti žemės, kai žinai, kad aplinkui dideli ir statūs skardžiai. Bet iš tikrųjų patrulyje neišsigąsti, o pasikrauni – aplinkui tyras kalnų oras, gražūs vaizdai, kokių, neatvykęs čia į misiją, daugiau niekur nepamatysi. Be abejonės, kitas kartas jau nebebus toks ryškus, priprasime prie savo atsakomybės rajono ir užduočių, o tarnyba įeis į vėžes.

(Tęsinys. Pradžia Nr. 4)

Savonorių pajėgų orkestras – penkiolika metų tarnyboje

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savonorio“ korespondentas

Gegužės 10 dieną Vilniaus karininkų ramovėje įvyko jubiliejinis renginys – 15-osioms Savonorių pajėgų orkestro metinėms skirtas koncertas. Koncerte dalyvavo Švietimo ir mokslo ministras Remigijus Motuzas, Krašto apsaugos ministerijos valstybės sekretorius Valdemaras Serapinas, Gynybos štabo viršininkas brg. gen. Vitalijus Vaikšnoras, KASP vadas plk. Antanas Plieskis, kiti svečiai. Orkestrą penkiolikmečio proga sveikino vadai ir ministrai, profesūra ir kolegos muzikantai. Atnaujintoje ramovės salėje susirinkusiems svečiams kolektyvas irgi neliko skolingas – skambėjo iki šiol negirdėta bigbendo programa, su orkestru pasirodė dainininkai Egidijus Sipavičius, Michailas Jablonskis, vokalinė grupė Capella'A, ir seni orkestro draugai grupė Biplan.

Nuo kolektyvo susikūrimo ir pirmojo koncerto jau praėjo daugiau nei 15 metų. 1991–ųjų kovo mėnesį Savonorių orkestras susirinko į pirmąją repeticiją. Pirmasis kolektyvo vadovas ir įkūrėjas – jaunas muzikantas Egidijus Dulke. Tais pačiais metais, balandžio 29 dieną, naujai suburtas kolektyvas tapo Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos orkestru. Ši data ir laikoma oficialia orkestro įsikūrimo diena. Tuometinis Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos pučiamųjų orkestras, susikūręs 1991–ųjų metų pradžioje, tapo pirmuoju kariniu orkestru atkurtoje Lietuvos kariuomenėje.

Orkestro įkūrėjas E. Dulke prisimena pirmuosius kolektyvo gyvavimo metus:

Egidijus Dulke.

– Savonorių orkestro įkūrimas yra susijęs su Lietuvos valstybės nepriklausomybės ir kariuomenės atkūrimu. Tuomet jaunai Lietuvos kariuomenei buvo labai reikalingas ir karinis orkestras. Pagrindiniai mūsų kolektyvo įkūrimo iniciatoriai buvo Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos štabo viršininkas Jonas Gečas ir Mokymo skyriaus viršininkas Antanas Burokas. Ankstų 1991–jų metų kovo 6 dienos rytą susitikau su savanoriu A. Buroku. Jis buvo mano mokytojas M. K. Čiurlionio meno mokykloje. Iš A. Buroko sužinojau, kad Kovo 11–ajai – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai – paminėti skubiai reikalingas karinis orkestras. Kovo 11–ają turėjo įvykti pirmasis atkurtos Lietuvos kariuomenės paradas. Karinio orkestro sukūrimas turėjo išlikti paslapyje, nes tuometinės sovietų slaptosios tarnybos dar buvo labai aktyvios Lietuvoje ir savomis provokacijomis galėjo pakenkti.

Nukelta į 8 psl.

Dainuoja Donatas Bukauskas.

Autoriaus nuotraukos

Savanas kelias į karininkų korpusą, arba

Kaip tapti atsargos leitenantu per 199 paras

Ats. ltn. Linas GIEDRAITIS

Dainavos rinktinė

... Nes čia mes viską darome kartu, kartu juokiamės, kartu geriam arbatą, kartu prakaituojam ir kartu brenam tą patį purvynėlį... Toks tas mūsų gyvenimas, ir nieko čia nepadarysi...

Kas mes?

Į kursus susirinkę (surinkti) žmonės – patys įvairiausi. Jei žiūrėsim į karišką patirtį: esam trise iš KASP, vienas – iš Vidaus tarnybos I pulko, vienas – VSAT, visi kiti anksčiau nebuvo susidūrę su kariuomene. Nors, jiems gal net ir lengviau – viskas nauja, viskas pradeda nuo pagrindų, nėra jokių išankstinių nusistatymų, anksčiau įgytų žinių, patirties (kuri kartais tik trukdo). Skirtingi mes ir savo išsilavinimu: viename būryje atsidūrė istorikai, dirigentai, teisininkai, informatikai, inžinieriai, psichologai, vadybininkai ir dar visokių sričių specialistai. Skirtingi net ir gyvenimiška patirtimi: trys jau vedę, o kursantų amžius svyruoja tarp 22 ir 28 metų. Bet visi viename būryje.

Man, asmeniškai, tenka apsišarvuoti kantrybe. Vis tik bazinis kursas baigtas jau kadaise, keturi su puse metų tarnybos, iš jų pus-

Kęstutis Burokas ir Eduardas Bobrinecas stebėjimo poste.

trečių – greitojo reagavimo būryje. Bet savo vaidmenį net ir čia surasti nesunku. Praktinė patirtis leidžia padėti draugams, taip ir lengviau, ir smagiau.

Reikia pripažinti, jog susirinkęs margas kolektyvas tikrai draugiškas. Net negalėjau tikėtis, kad taip bus, jog būrys stipriai susigyvens. Paprasčiausiai smagu stebėti, kaip vyrai pamažu tampa kariais. Ir būrio vado žodžius, pasakytus kurso pradžio-

je, jog būrys susigyvens, įveikinėdamas sunkumus, ilgainiui išpildom su kaupu. Nes čia mes viską darome kartu, kartu juokiamės, kartu geriam arbatą, kartu prakaituojam ir kartu brenam tą patį purvynėlį. Gera, kovinė draugystė.

Beje, vienas instruktorius mus išmokė po komandos „IŠSIVAİKŠ-ČIOK“, išsiskirstyti su trumpu šūksniu. Na, kažkas panašaus į šūksnį „Hūū!“. Atrodo, pats paprasčiau-

sias šūktelėjimas, tačiau būtumėt jūs matę, kaip jis suvienijo būrį. Nes tai mes darėm kartu. Ir šis šūksnis išliko tartum būrio vizitinė kortelė iki pat karininko priesaikos.

Autoriaus nuotrauka

Naujų mokslai

Nors naujokai Mokomajame pulke ne naujiena, tačiau mūsų plikos galvos iš toli traukia visų akį. Vėliau ir patys supratome, jog

baltai šviečiančių galvų virtinė – naujų išskirtinis ženklas, kurio nepadedu užmaskuoti ir kariškos uniformos.

Mūsų naujieji namai – Kovinio rengimo centras arba KRC. Būtent tai mus skiria iš kitų naujų, kurie savo tarnybą pradeda mokomuosiuose batalionuose. Kovinio rengimo centre rengiami aukštųjų mokyklų absolventai pagal dešimties savaičių bazinio kario kurso programą. Šiame centre taip pat rengiami ir fizinio rengimo instruktorių kursai PKT kariams iš įvairių Lietuvos kariuomenės dalių. Būtent čia vyks visi mūsų mokslai.

Žinot kokia pirmoji paskaita kariuomenės naujoko gyvenime? Ogi lovos klojimas. Civiliniame gyvenime net nepagalvotume, kad lovos klojimas gali turėti taisyklės. Greitai įsitikinau, kad jos ne tokios paprastos. Pirmieji bandymai užtrunka net iki penkiolikos minučių taip brangaus mūsų laiko. O kiekviena palikta raukšlėlė ar pagavės kraštas pasuktas į kitą pusę gali sukelti tikrą uraganą.

Dar viena naujų bėda – nuolatinis laiko trūkumas. Sunku visą savo veiklą įsprausti į griežtus rėmus ir daryti viską nuolat sekant laikrodį. 6.00 – kėlimasis, 6.05 – mankšta, paskui rytinis tualetas, rytinis patikrinimas, pusryčiai, vėliavos kėlimas, paskaitos... Pirmą savaitę viską darome skubėdami, valgykloje kemšame maistą ilgai nemąstydami, vis lekiame ir lekiame. Tačiau ilgainiui, kaip bebūtų keista, laiko atsiranda užtektinai.

Nukelta į 7 psl.

Butigeidžio batalione moksleivijos konkurso finalas

Edmundas SIMANAITIS

Gegužės 6 d. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų mokomajame batalione įvyko besimokančiojo jaunimo 11-ojo konkurso „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę“ pusfinalis ir finalas. Moksleiviai suvažiavo iš daugelio Lietuvos miestų ir miestelių kartu su savo istorijos mokytojais. Konkurso dalyvių žinias tikrino komisija, vadovaujama Jono Žemaičio karo akademijos mokslo centro viršininko dr. plk. ltn. Gintauto Sургailio. Pusfinalyje dalyvavo 15 jaunuolių, o į finalą pateko trys. Šį kartą į pusfinalį iškopė tik vaikinai, nors konkurse dalyvavo nemažai merginų. Tai buvo įdomus istorijos žinių patikrinimas, o drauge ir turiningas intelekto rungtynės. Kiekvienas atsakymas į paties dalyvio ištrauktą klausimą buvo vertinamas penkių balų sistema. Visi dalyviai pasireiškė kaip savitos bręstančios asmenybės.

Komisija pirmąją vietą pripažino Valdui Šulcui, Kėdainių „Šviesiosios“ gimnazijos moksleiviui, kurio mokytojas – Vidmantas Širka. Antroji vieta atiteko Linui Janulioniui, Seirijų

A.Žmuidzinavičiaus vidurinės mokyklos auklėtiniui, atvykusiam su savo mokytoja Laima Bielevičienė. Trečiąją vietą laimėjo Ernestas Jaudzemas, Jonavos Senamiesčio gimnazijos moksleivis, kurį rengė varžyboms mokytoja Genė Vajauskienė. Visi konkurso pusfinalio ir finalo dalyviai, o ir jų mokytojai, buvo apdovanoti vertingomis knygomis, o prizininkai dar ir raštais, liudijančiais jų laimėjimus.

Konkurso dalyvius pasveikino Prezidentūros atstovas E.Simanaitis, Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius D.Numgaudis, Savanorių pajėgų vadas plk. A.Plieskis. Pučiamųjų orkestras, vadovaujamas P.Memėno, sugrojo keletą kūrinių, paskui konkurso dalyviai ir svečiai buvo pavaišinti tradicine kareiviška koše. Su komisijos pirmininku plk. ltn. G.Surgailiu pasikeista nuomonėmis dėl konkurso organizavimo. Suskirsčius klausimus į grupes, pavyzdžiui, DLK kariuomenė, kariuomenės istorija, technika bei ginkluotė, ginkluotos kovos su okupantais, pilietinis pasipriešinimas, Lietuvos kariuomenės dalyvavimas tarptautinėse misijose, ir leidžiant visiems dalyviams trauk-

Konkurso nugalėtojai, jų mokytojai su vertinimo komisija, KASP vadu plk. Antanu Plieskiu ir Švietimo ir mokslo ministerijos valstybės sekretoriumi Dainiumi Numgaudžiu.

ti klausimą iš tos pačios grupės, sumažėtų atsitiktinumo vaidmuo. Gal verta patikrinti konkurso dalyvių išprusimą ir iš meno srities, pavyzdžiui, leisti padeklamuoti keletą posmų iš pasirinkto ar pasiūlyto autoriaus eilėraščių Tėvynės gynimo tematika?

Svečiai buvo pakviesti į bataliono muziejų ir supažindinti su įvairia ir turininga ekspozicija. Gal dar nespėta parengti, tačiau

vertėtų pateikti išsamesnę didžiojo Lietuvos kunigaikščio Butigeidžio, kurio vardas suteiktas daliniui, istoriją ir žinių apie to meto geopolitinę aplinką. Juk „iš praeities mes stiprybę semiam“. Aiškinant dragūnų vardo atsiradimo istoriją, buvo pasinaudota Napoleono karių atvaizdais. Tačiau ar ne geriau būtų parodyti to meto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės ka-

Gr. Lauryno Vito nuotrauka rūs su įvairia pagal ginklo rūšis apranga? Juk Napoleono armijos, žygiavusios į Rusiją sudėtyje buvo ir lietuvių daliniai. Beje, Lietuvos didikas generolas Juozapas Kasakauskis (1772-1842) buvo imperatoriaus Napoleono adjutantais. Jis kurį laiką ėjo Maskvos karo komandanto pareigas. Generolo palaikai ilsisi Jonavos Šv. Jokūbo bažnyčios požemyje.

Kur teka Prieglius

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savonorio“ redaktorius

„Poškančių šuvių garsus nutelbė moterų maldavimas ir spieгимas. Jas prievartavo namuose. Ištrauktas į gatvę, gaudė kiti kareiviai ir čia pat gatvėje prievartavo, kitiems žygiuojant pro šalį ir kvatojantis bei švilpiant. Ant riedančio vežimo keletas kareivių dalinosi moterį pusnuogę, leisgyvę. Pirmomis valandomis išlikusios slėpėsi rūsiuose, suodinosi veidus, kad atrodytų senesnės ir bjauresnės. Bet kareiviai nebuvo pretenzingi – jaunų, senų, nėščių, sergančių moterų buvo tas pats likimas, jei tiktai surado“. Taip 1947 m. Čikagos lietuvių dienraštyje „Draugas“ liudininkas aprašo vaizdus, matytus Berlyne, kai miestą 1945 užėmė rusai. Tačiau tai, kas dėjos Berlyne, atrodo smulkmena, palyginti su Mažosios Lietuvos, arba Rytprūsių – vakarinių lietuvių ir prūsų žemės – tragedija.

1944 m. raudonoji armija okupavo Lietuvos teritoriją ir priartėjo prie Rytprūsių, vokiečių reicho sienų. Maskvoje pasigirdo balsai, kad Rytprūsiai – tai ne vokiečių, o lietuvių žemės ir teks jas prijungti prie Lietuvos. NKVD žurnalas „Pograničnik“ 1944 m. lapkričio mėnesį (Nr.19–20) Rytprūsiams paskyrė tris puslapius. Štai kas ten rašoma: „Savo pavadinimą Rytprūsiai gavo nuo lietuvių genties prūsų, gyvenusių šiose žemėse. Plėšikai vokiečiai pirmą kartą čia pasirodė X amžiuje. Lietuviai 200 metų atkakliai priešinosi vokiečiams. Ir tik XIII amžiaus pabaigoje vokiškiesiems grobikams pavyko išnaikinti didžiąją prūsų dalį... Tačiau, nežiūrint visų vokiečių budelių žvėriškumą ir pastangų, Rytprūsių rytuose ir šiandien gyvena lietuviai“. Viskas beveik ir teisinga, NKVD turėjo išsamią informaciją. Salomėja Nėris, 1941–aisiais pabėgusi į Rusiją dar kaip Salomėja Bučienė, o po trejų metų sugrįžusi jau su Serafimos Semionovnos Veržbilovskajos pavarde, susigraudino:

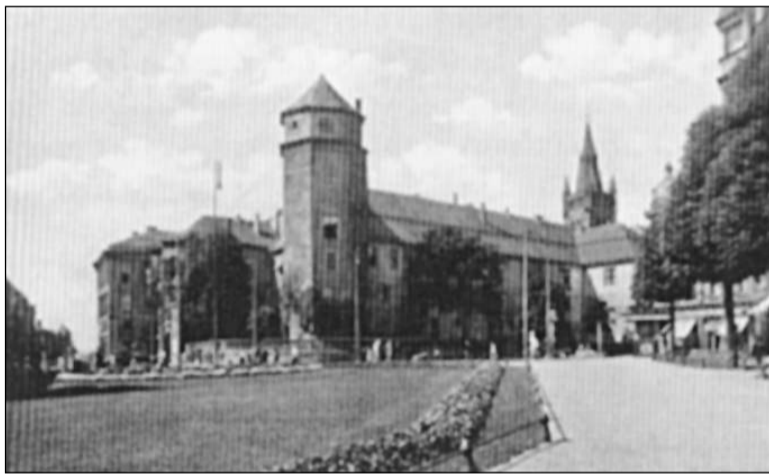
*Miestai ir miškai, upelio krantas:
Tilžė, Lazdynėliai, Širvinta –
Prūsų Lietuva! Kur miega Mantas,
Kur palaidota narsi tauta.*

1944 m. rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje Karaliaučiu bombardavo amerikiečių ir anglų aviacija. Bene gražiausio miesto prie Baltijos jūros centras, senamiestis, su daugybe istorijos ir architektūros paminklų, virto griuvėsiais, žuvo tūkstančiai civilių gyventojų. Jokios karinės prasmės nei anglams, nei amerikiečiams šis bombardavimas neturėjo. Tai buvo Mažosios Lietuvos naikinimo pradžia. O iš Rytų jauėjo „Europos išvaduotojai“. Spalio mėnesį I Pabaltijo fronto 159-oji Polocko tankų brigada, kirtusi Šilutės–Klaipėdos plentą, kuriuo traukėsi civiliai gyventojai, traukėsi pabėgėlių vežimus ir arklius, o

kareiviai plėšė turtą ir prievartavo moteris. III Baltarusijos fronto 2-asis tankų korpusas Gumbinės apskrityje pasiekė Nemerkiemį, kurio gyventojai nespėjo pasitraukti. Rusai išprievartavo ir sadištkai nužudė 72 moteris (net 8–12 metų mergaites ir 84 metų senutę), taip pat sušaudė 50 čia laikomų prancūzų karo belaisvių, taigi savo sąjungininkus. Nemerkiemis ne išimtis, tas pat dėjos visuose Mažosios Lietuvos miestuose ir kaimuose. Vokiečiams pavyko rusus iš Nemerkiemio išvėti. Jie viską kruopščiai nufilmavo ir nufotografavo, todėl šiandien

liojo nerašyta taisyklė, jog įžengus į svetimą teritoriją narsus rusų kareivis gali siautėti 3 paras, o po to jis iš žvėries turi vėl atvirsti į paklusnų karį. Komunistai terminą padvigubino, tačiau ir po tų 6 dienų niekas nepasikeitė. Rusų kareiviai, prisimena viena likusi gyva moteris, mūsų moteris puolė lyg vilkai. Net nuo žindomo kūdikio atplėsdavo jauną motiną ir čia pat žagindavo. Išprievartautas moteris subadydavo durtuvais.

Kai tik iš Lenkijos įžengė į Prūsiją, prisimena Nobelio premijos laureatas Aleksandras Solženyčinas, prieš mus atsivėrė nuostabi,

Karaliaučiaus pilis 1938 m.

Pilis nušluota nuo žemės paviršiaus, jos vietoje riogso nebaigtas statytis griozdas.

apie tai ir žinoma. Vakarų sąjungininkai apsimetė naivuoliais, girdi, tai tik vokiečių propaganda, tačiau tai nebuvo propaganda, o III Baltarusijos fronto vado gen. Ivano Černiachovskio įsakymo vykdymas. Jo pagalbininkas propagandai žydas rašytojas Ilja Erenburgas sukūrė specialų atsišaukimą, raginantį narsiuosius raudonarmiečius be gailės žudyti vokiečius ir prievartauti jų moteris. „Žudykite! – rašė Erenburgas, – juk nėra tokio tarp jūsų, kuriam būtų nekalčių vokiečių“.

Žmonės bėgo, tačiau sovietinei armijai pasiekus Aistmares, visi keliai buvo užkirsti. Prie Karaliaučiaus susitelkę pabėgėliai bandė per Aistmares ledu pasiekti Piluvą, vildamiesi, kad ten dar yra laivų, kuriais pavyks evakuotis. Bėglius iš oro puolė aviacija, iš jūros – karo laivai. Rusai Aistmarėse nuskandino apie 23 000 civilių. Karaliaučiu sovietinė armija užėmė 1945 m. balandžio 9 d. Vado vybė 6 dienoms atidavė miestą kareivių savivalei: darykit, ką norit. Carinės Rusijos kariuomenėje ga-

turtinga šalis. Žygiavome ir linksmybių mums netrūko – akmeniniuose namuose pilna maisto, rūsiuose – gėrimų. Kareiviams buvo leista siųsti į namus siuntinius – 5 kg vogtų daiktų, karininkams – 10 kg. Po kelių mėnesių nuostabioje, turtingoje šalyje prasidėjo badas, likę gyvi žmonės ėmė bėgti į Lietuvą. Karaliaučiaus krašte rusai nužudė apie 330 000 žmonių, manoma, kad tarp jų buvo apie 40 procentų lietuvių arba lietuvių bei prūsų kilmės.

1946 m. balandžio 7 d. SSRS Aukščiausiosios Tarybos prezidentas paskelbė įsaką: „Sukurti Karaliaučiaus sritį Karaliaučiaus miesto ir šalia miesto esančių rajonų teritorijoje, su centru Karaliaučiaus mieste. Prijungti Karaliaučiaus sritį prie Rusijos Sovietų Federacinės Socialistinės Respublikos“. Po trijų mėnesių Karaliaučius pavadintas Kaliningradu, visi vietovardžiai, net ir hidronimai, pakeisti į rusiškus. Srities atsiradimą nulėmė Jaltos ir Potsdamo susitarimai (primenantys Molotovo–Ribentropo paktą), kai

trys draugeliai susėdo ir pasidalijo karo dūmų prisigėrusių Europos kailį. Kiek Stalinas prašė, tiek ir gavo, nes kaip tokiam geram žmogui, kurį amerikiečių laikraščiai su meile vadino dėdule Juozapu (Uncle Joe), atsakys. Potsdamo Rytprūsiai perskelti pusiau: pietinė, didesnė, dalis atiduota Lenkijai, šiaurinė – laikinam Sovietų Sąjungos administravimui, kol sušaukta taikos konferencija nenuspręs, ką su tuo kraštu daryti. Vis tik Stalinui, regis, teko įrodinėti, jog svetimų teritorijų jam nereikia, jis tik lietuvių žemes norįs sujungti, nes siena išvesta labai tiksliai, ji beveik atitinka lietuvių kalbos paplitimo pietinę ribą. Teritorija, kur gyveno prūsai atiteko lenkams, o Mažoji Lietuva – dėduli. Čia gyvenę lietuviai kalbėjo vakarų aukštaičių tarpe, kurią sudarė dvi patarmės: tarp Nemuno ir Priegliaus – striukiai, į pietus nuo Priegliaus – baltsermėgiai, na, maždaug kaip Suvalkijoje zanavykai ir kapsai.

Čia vertėtų prisiminti Pirmojo pasaulinio karo laikus. Vokiečiai muša rusus ir muša prancūzus. Caras skubiai kviečiasi Prancūzijos pasiuntinį Morisą Paleologą į savo rezidenciją Carskoje Selo. Pasiuntinys lekia strimgalviais, gal rusų generolai sukūrė planą kaip pagaliau vokiečiams ragus aplaužyti? Tačiau caras apie padėtį frontuose net neužsimena, jis susimastęs žiūri į didžiulį pasaulio žemėlapi. Kai karas baigsis, sako, jokios taikos konferencijos nebus, mes, nugalėtojai, susėsime ir viską nutarsime. Rusija didelė ir mums svetimų žemių nereikia, tik smulkmenų – Konstantinopolio, sąsiaurių, Balkanų pietuose ir Karaliaučiaus su visais Rytprūsiais vakaruose, daugiau nieko. Melavo caras. Generalinio štabo seifuose jau gulėjo naujo karo su Japonija ir Korėjos prijungimo prie Rusijos planas. Bolševikai po poros metų carui nusuko galvą ir Rusija liko bei Konstantinopolio bei Karaliaučiaus, tačiau Stalinas bent iš dalies įvykdė tai, apie ką rusų carai svajojo daug metų.

Sritį įkūrus dar buvo likę apie 129 000 gyventojų. Visi jie sugaudyti, sugrūsti į vagonus ir išvežti – dauguma į sovietų okupacinę zoną Vokietijoje, kiti – į Sibirą. Juos pakeitė iš Rusijos atvežti kolonistai. Tarptautinė teisė griežtai draudžia keisti užimtų teritorijų etninę sudėtį, todėl visi Sovietų Sąjungos piliečiai okupuotuose kraštuose apsigyveno neteisėtai.

Srityje buvo sugriauta ir nušluota nuo žemės paviršiaus viskas, kas bent kiek priminė krašto praeitį. Karaliaučiuje sunaikintas europinės reikšmės senamiestis, istoriniai Knypuvos, Lyvenikės rajonai, iškasinėtos, apiplėštos ir galiausiai sunaikintos visos senosios kapinės, bažnyčios, pilys. Senąją architektūrą pakeitė sovietiniai barakai ir blokiniai daugiabučiai. Rytprūsiai buvo laikomi Vokietijos aruodu, rusai per kelis dešimtmečius kažkada buvusius derlingus laukus pavertė dilgėlynais ir kemsynais. Iki 1961 m. sritis laikyta uždara karine zona ir

norint į ją patekti, reikėdavo specialaus leidimo, kai kuriuose miestuose karių buvo daugiau negu civilių gyventojų.

Įkūrus sritį iškart buvo užmirštos bet kokios kalbos apie lietuvių ir lietuvių žemes. Nuo 1946 m. ilgas dešimtmečius tvirtinta, jog tai senosios slavų žemės, teisėtai gražintos tikriesiems šeiminiškams rusams. Štai populiarius istorinių romanų rašytojas Valentinas Pikulis, kurio knygos ir šiandieninėje Rusijoje savo tiražais lenkia visus detektyvus ir meilės romanus. Tvirtinama, kad V.Pikulis, nors tebaigęs šešias vidurinės mokyklos klases ir daugiau nieko, Rusijos istoriją išmanė geriau už visus Mokslų akademijos institutus kartu paėmus. Ir kokia gi jo nuomonė apie Karaliaučius? Taip, sako rašytojas, Karaliaučius buvo vokiečių miestas, tačiau pastatytas ant senovinės slavų gyvenvietės Kruleveco griuvėsių.

Per visą sovietmetį tai pasigirdavo, tai vėl nutildavo kalbos apie galimą Karaliaučiaus srities prijungimą prie Lietuvos. Kiek ten teisybės, neaišku, tačiau kažkokie svarstymai, matyt, vyko. Garsiausiai apie tai prabilta Chruščiovo laikais, kai šis įžymus kukurūzų augintojas atidavė Krymo sritį Ukrainai. Tada dėl galimo Karaliaučiaus perdavimo Lietuvai didžiausias triukšmas ir gaudūs verksmai kilo Vakarų Vokietijoje. Vokiečiai mąstė realistiškai: šita sritis yra keistas darinys ir ateityje dar visai gali nutikti, tačiau jeigu ją – etnines lietuvių žemes – atiduos Lietuvai, tai jau visiems laikams, kaip ir Klaipėdos kraštą.

Pabaigai vaizdelis iš dar nelabai senų laikų. Švelni, šilta žiema Mažojoje Lietuvoje. Desantininkų pulkas, kuriame teko tarnauti, Panevėžio aerodrome susodintas į lėktuvus ir išmestas Karaliaučiaus srityje. Visą savaitę bastomės po Pilkalnio poligoną – tai į vieną pusę kažko einame, tai į kitą. Štai ir Pilkalnio miestelis. Apšiuoręs, naujų namų nėra, kas likę nuo karo, tas likę. Nėra ir Pilkalnio. 400 metų buvo, bet dabar nėra – kažkoks Dobrovolkskas, ir poligonas – Dobrovolksko. Raudonų plytų namas – vienoje pusėje matyti žmonių gyvenama, o kita kaip buvo per karą sugriauta, taip ir stovi, kiaurais langais ir įlinkusiu stogu, ant kurio dar kybo viena kita čerpė. Iš namo išlenda apšepęs senis: „Kareivėliai!.. Kai aš buvau tokių metų ir vokiečius mušiau...“ Leitenantas Robertas Apšienikas, latvis, baigęs ne karo mokyklą, o Rygos universitetą ir paimtas dvejiems metams, tad kaip ir kareiviai skaičiuojantis mėnesius iki tarnybos pabaigos, užbėga veteranui ir didvyriui už akių:

– Jūs šitame name gyvenate?

– Taip.

– Tai kodėl anos pusės nerenontuojate? Bent stogą uždengtumėte...

– Ėėė, – numoja ranka išvaduotojas. – Čia ne mūsų žemė, laikinai gyvename. Sugrius šitas namas, valdžia duos kitą. Iki pat Kaliningrado tuščių namų kiek nori...

Krepšinio šventė Krosnoje

Aistė SUTKUTĖ

Tokia šventė buvo surengta gegužės 6 d. Krosnos pagrindinėje mokykloje. Taip mes paminėjome Dainavos savanorių rinktinės įkūri-

mo 15-ąsias metines. Dalyvavo keturios komandos: mūsų mokyklos (treneris Vaidas Jasevičius), Dainavos rinktinės (treneris vyr. lt. Aurelijus Selimavičius) ir svečiai iš Punsko (teneris Jonas Vydra) ir Vilniaus (treneris Vaclovas Šimkus).

Kaip ir pridera, pirmiausia – himnas. Jį visų žiūrovų akivaizdoje sugiedojo krosniškė ketvirtokė Silvija Danauskaitė. Reikėjo matyti ir girdėti, kaip nuoširdžiai ji giedojo! Paskui šventės dalyvių būrelis, vadovaujamas šaulių kuopos vado, beje, ir buvusio Krosnos mokyklos mokinio, Gedimino Karausko, išvyko į Kalniškės mišką ten žuvusių mūsų partizanų pagerbti. Gėlės padėtos, žvakutės uždegtos ir Krosnos kapinėse – ant penkių partizanų, dviejų partizanų, Nežinomo kareivio ir Krosnos šaulių kuopos vado Tado Šerniaus kapų.

Krepšinio aikštelėje virė atkaklios kovos. Nugalėjo Dainavos rinktinė, kariai yra kariai – jie stipriausi. Antrąją vietą iškovojo vilniečiai, o toliau – Krosna ir Punksas. Naudingiausiu turnyro žaidėju pripažintas Šarūnas Šiuksčius iš Vilniaus.

NATO šalių rezervo apžvalga

Atkelta iš 3 psl.

Rezervininkų darbo vietas, kol jie vykdo užduotis, yra ginamos įstatymais, taip pat kiekvienas rezervininkas, kuris aktyviai dalyvauja mokymuose, gauna mėnesinę išmoką (500 kronų), tai yra 60 Lt. Nedaug, bet jau gera pradžia kažkaip skatinti rezervininkus.

Danija

Danija šiuo metu tarptautinėse operacijose turi 1 200-1 600 karių ir dar šiais metais ketina padidinti iki 2 000. Reguliariosiose pajėgose yra 14 708 kariai iš jų 422 vyresnieji karininkai, 3 286 jaunesnieji karininkai, 4 376 puskarininkai ir seržantai ir 6 624 eiliniai. Tokiai mažai šaliai turint tokius ambicingus tarptautinius išpareigojimus, be rezervo niekaip neįmanoma išsiversti. Todėl šiuo metu rezervas sudaro 42 procentus nuo reguliariųjų pajėgų dydžio, t. y. 6 322 kariai (2 870 paprasti rezervininkai, 3 452 rezervininkai, skirti greitojo reagavimo pajėgoms, kurie naudojami vien tarptautinėse operacijose, nes reguliariosiose pajėgos nebesugeba vykdyti rotacijos be rezervo). Į rezervą yra verbuojami kariai, kuriems yra pasibaigusi trumpalaikė sutartis su reguliariosiomis pajėgomis. Anksčiau rezervo karininkai ir seržantai buvo specialiai ruošiami, karininkai net vienerius metus, bet šiuo metu, pasikeitus gynybos politikai, tos mokymo įstaigos yra uždarytos arba restruktūrizuotos.

Čia, žinoma, nereikia painioti šių rezervininkų su Danijos Home Guard (su kuria bendradarbiauja ir vykdo bendrus mokymus KASP), kuri yra visiškai atskira organizacija ir nelaikoma rezervu. HG vykdo užduotis tik Danijos viduje, o į tarptautines operacijas vyksta tik pavieniai

karininkai. Rezervininkai yra reguliariųjų vienetų sudėtinė dalis ir prireikus daliniai turi pašaukti reikiamus specialistus tarptautinėms operacijoms (pvz., ryšių karininką surasti ir pasiūsti į tarptautinę operaciją būtų atsakingas ryšių pulkas). Tokie rezervo karininkai anksčiau buvo mokomi 10-15 dienų per metus, dabar jie yra šaukiami tik pasiruošimui tarptautinėms operacijoms. Pasak danų karininkų, jiems neteko girdėti, kad kada nors vienas iš tokių karininkų būtų paskirtas kuopos vadu tarptautinėse operacijose, bet būrių vadais ir funkciniais specialistais skiriami, ir gana dažnai. Man neseniai būnant Kosove teko sutikti net pulkininką leitenantą.

Prancūzija

Šiuo metu Prancūzijos gincluotųjų pajėgų rezervą sudaro (įskaitant žandarmeriją, kuri taip pat siunčiama į tarptautines operacijas) 38 000 karių. Kiekvienais metais, kitaip negu kitose NATO šalyse, rezervininkų skaičius didinamas 6 000 ir tikimasi, kad 2011 metais sieks 94 000, arba 25 procentus nuo visų reguliariųjų pajėgų dydžio. Rezervininkai yra sudedamoji reguliariųjų vienetų dalis ir rengiami per metus 5-30 dienų. Tarptautinėms operacijoms rezervininkai savanoriškumo principu šaukiami 120 dienų, nes Prancūzijos kariuomenėje viena rotacija trunka 4, o ne 6 mėn., kaip kad daugelyje kitų šalių. Įstatymai numato, kad darbdavys privalo išleisti darbuotoją-rezervininką į mokymus tik 5 dienas per metus. Jeigu norima dalyvauti mokymuose ilgesnį laiką, turi būti sudaryta sutartis tarp darbdavio ir darbuotojo, kitu atveju rezervininkas turi naudoti savo asmenines atostogas.

(Bus daugiau)

Savanorio kelias į karininkų korpusą, arba

Kaip tapti atsargos leitenantu per 199 paras

Atkelta iš 5 psl.

Rikiuotė – tai dar vienas naujas mokslas, užklumpantis mus nuo pirmų dienų. Be jos – nei žingsnio. Reikia priprasti, jog čia mes ne individualybės, čia mes – vienas būrys, todėl reikia išmokyti visur vaikščioti kartu. O tai ne taip paprasta, kaip gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio. Kojos pinasi, galvos nuleistos, lipam vienas kitam ant kulnų, keikiamės, pykstamės, žygiuojam kiauras dienas, kol išmokstam. Vėliau, net ir vidury nakties pažadinti, galim surasti savo vietą būrio rikiuotėje.

Prisideda ir kitos paskaitos: statutai, taktika, ryšiai, medicina, topografija, ginklai ir šaudyba, pilietinis ugdymas, inžinerija. Atėjus su šokia tokia kariška patirtimi, kai jau žinai, kas yra patrulinė bazė, ką reiškia rikiuotis į vorą po du, visas mokslas neatrodo toks sudėtingas. Tačiau tik atėjus iš civilinio gyvenimo – mažų mažiausiai keista, kam viso to reikia. Kam reikia mokytis su kažkuo kariauti, kam rausti apkasus ar lakstyti su kuprinėm ant pečių. Tačiau reikia atprasti klausyti, juk įsakymai nesvarstomi.

Fizo – taip kariuomenėje vadinamas fizinis rengimas. Bazinio kario kurso metu fizinis rengimas užima svarbią vietą. Pradedant rytais, kai visas Mokomasis pulkas skambant muzikai bėgioja ir mankštinasi, baigiant jėgos ir ištermės pratimais ratu ar daug daug bėgimo. Pėstininką kaip ir vilką – kojos peni. Tad lakstom daug ir visur. Į tai reikia atkreipti dėmesį, ruošiantis kursams. Papildomas fizinis pasirėngimas išeis tik į naudą, ypač tada, kai išeisit į miškus. O su miškais prasideda veikiau kovinio, o ne fizinio rengimo pratimas – spartusis žygis. Kas bandė – tas žino.

Lauko pratybos – jau vėlesnė visų mokslų fazė. Mokomajame pulke bazinio kurso metu kariai tradiciškai dalyvauja trijose lauko pratybose. „Pirmasis žingsnis“ – tai vienos paros pratybos, kuriose kariai išmoka pasistatyti pastogę iš palapinsiaustės, pasiruošti sausą davinį, bando įvairius judėjimo, maskuotės būdus. „Erelis akis“ jau leidžia pabandyti „taktikuoti“. Kariai atlieka žygį, įkuria patrulinę bazę, žvalgosi, rengia pasalas. Ir visą bazinį mokslą vainikuoja keturių parų pratybos – „Ilgoji naktis“. Čia jau kariai mokosi veikti būrio sudėtyje, atlieka įvairias taktines užduotis ir maitina „kovinius“ Gaižiūnų poligono uodus. O tai, kas laukia po pratybų, tai jau malonioji dalis. „Šlovės taką“ visi atsimena su malonumu. Nežinot, kas tai? Pabandykit, nenusivilsit – Mokomasis pulkas garantuoja.

Kasdienybė

Mūsų kasdienybė Mokomajame pulke turi savitą tvarką, ritmą ir muziką. Taip, būtent muziką. Kartais net atrodo, kad pulkas be muzikos negyvena nė dienos. Ji visur. Kai mes darome rytinę mankštą, kai laukiame vėliavos nuleidimo, kai vėliavą nuleidžiame, kai valome ginklus, kai ruošiamės miegui, kai tvarkomės kuopoje. Mūsų būrys taip pat muzikalumu nesiskundžia. Turime savo dirigentą, turim armoniką, gitarą, triūbą ir daug dainingų vyrų. O dabar, kursams pasibaigus, kai išgirstam dainas, kurių klausydavomės stovėdami rikiuotės aikštėje, užplūsta itin geri prisiminimai.

Tvarka kareivinėse – kitas klausimas. Baigiantis baziniam kursui tikriausiai žinojome visas nešvarias vietas kareivinėse, žinojome,

kas pirmiausia užkliūva seržantams, žinojome, kaip reikia plauti grindis, kad šios net savo spalvą pakeistų. „Muilo šventė“ – taip būdavo vadinama didžioji tvarkymosi operacija, kuri vykdavo kiekvieną savaitę, kai turi išblizginti visus kuopos kampus. Kiekvienas skyrius turėdavo savo atsakomybės „rajoną“, kur ir įvedinėdavo tvarką. Tvarka turėdavo būti visur: spintelėse, tualetuose, džiovyklose, kambariuose.

Būtent su „muilo švente“ ir tvarkymusi susijęs dar vienas mūsų džiaugsmas – savaitgaliai. Sėkmingai atlikta „muilo šventė“ atverdavomums kareivinių rajono vartus. Laisvi šeštadieniai ir sekmadieniai buvo viena iš nedaugelio privilegijų, kurias mes turėjome, skirtingai nuo šauktinių karių. Ir smagiausia būdavo, kai mūsų mašinų vora pajudėdavo iš Mokomojo pulko namų link.

Pasikeitęs mūsų gyvenimas keitė ir kalbą. Sužinojome, ką reiškia stovėti „ant tumbos“, kaip turi blizgėti „vzliotkė“, net ir „gubą“ matėm, tiesa, tik iš toli. Ir niekas vėliau nesakydavo, jog žygiuojam rikiuotės aikštėje. Visi žinojo, jog tai „placas“. Budėtojo komanda „kuopa, PCHD!“ visus nuteikdavo darbui. O tvarką palaikydavo griežti „seržai“. Kaip sakoma, su kuo sutapsi, tuo ir pats patapsi. Taip ir su kalba. Nors labiausiai vis laukė šūksnio „DMB“, kuris reiškė, jog mūsų dienos pulke suskaičiuotos.

Tikrai nuoširdžiai vertėtų pakalbėti apie mūsų instruktorius, kurie mus ganė visas dešimt savaitių. Tai žmonės, puikiai išmanantys savo darbą. Žinoma, tuo metu, kai mes lakstydavom po miškus vykdydami jų nurodymus, ne visi instruktoriai atrodė tokie malonūs. Bet toks jų darbas. Jie sugebėjo iš mūsų išspausti viską. Kai buvo už ką – baudė, bet tik tada, kai buvo už ką. Jų dėka mes ir tapom vieningu būriu.

(Tęsinys. Pradžia – Nr. 3)

Morta Gudonienė

2006 m. gegužės 11 d. eida ma 52 metus po sunkios ligos mirė Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės vyr. specialistė biudžetui ats. kpt. Morta Gudonienė.

Krašto apsaugos savanorių pajėgose Morta Gudonienė

tarnavo nuo 1991 m. gruodžio 2 d. buhalterės pareigose.

1995 m. sausio 25 d. jai suteiktas leitenanto laipsnis, po dviejų metų – vyresniojo leitenanto, 2000 m. balandžio 12 d. – kapitono laipsnis.

2003 m., išėjusi į atsargą, Morta Gudonienė toliau dirbo valstybės tarnautoja Didžiosios Kovos 8-ojoje rinktinėje.

Ats. kpt. Morta Gudonienė užaugino dukrą ir sūnų.

Didžiosios Kovos 8-oji rinktinė neteko ne tik puikios darbuotojos, bet ir nuoširdaus, gero žmogaus.

Ats. kpt. Morta Gudonienė palaidota Karveliškių kapinėse.

Savanorių pajėgų orkestras – penkiolika metų tarnyboje

Kartu su orkestru koncertavo ir populiari grupė „Biplan“.

Kpt. Ričardas Čiupkovas.

Atkelta iš 4 psl.

A. Burokas įpareigojo mane surinkti jaunus muzikantus, galinčius groti būsimajame Lietuvos kariuomenės orkestre. Nedvejodamas sutikau. Nusprendžiau, kad orkestro pagrindą turėtų sudaryti Lietuvos aukštesniųjų ir aukštųjų muzikos mokyklų studentai. Iš karto po šio pokalbio nuvažiavau į Juozo Tallat-Kelpšos aukštesniąją muzikos mokyklą pas gerą bičiulį Tomą Kizelį – buvusį bendraklasį. Papasakojau apie kuriamą naują orkestrą ir pasiūliau prisijungti. Tomas sutiko pagalbėti. Jis pasiūlė į orkestrą pakviesti ir patikimus savo draugus muzikantus. T. Kizeliu pasitikėjau, be to, puikiai pažinojau ir jo draugus. Visi jie – geri muzikantai. Kartu į kuriamą orkestrą pakvietėme brolius Darių ir Sigitą Bažanovus, Darių Krukonių, Gintarą Jestremšką, Albertą Tiškų, Tomą Galkauską, Dainių Ligeiką, Mindaugą Pupeikį, Stasį Noreikį ir Artūrą Mikoliūną. Kiti būsimą orkestro muzikantai buvo pakviesti iš Lietuvos muzikos akademijos – tuometinės konservatorijos, taip pat geri mano pažįstami: Julius Taločka ir Andrius Kinderis. Prie jų prisijungė Renatas Mockus, Sigitas Gumuliuskas ir kiti. Be jų į orkestrą pakvietėme M.K.Čiurlionio meno mokyklos abiturientus: Giedrių Dranevičių, Liną Gailiūną ir Liną Kačerauską. Kurti naują muzikinį kolektyvą, juo labiau karinį orkestrą, pirmąjį po nepriklausomybės atgavimo, buvo labai atsakingas darbas, patirties stoką kompensavo jaunatviškas entuziazmas ir patriotizmas. Pirmieji naujai sukurto orkestro žingsniai nebuvo lengvi. Neturėjome karinių maršų, kurie gyvybiškai reikalingi kariniam orkestrei. Viską norėjau išsaugoti paslaptį, todėl prašyti

pagalbos iš kitų tuo metu Lietuvoje gyvavusių orkestrų neišdrįsau. Nutariau šiuos kūrinius parašyti pats. M.K.Čiurlionio meno mokykloje grojau klarnetu, rašyti orkestruočių, tuo labiau diriguoti orkestrei, ten niekas nemokė. Pagal dvi temas naktimis ir pamokų metu parašiau partitūras. Abi melodijos buvo paimtos iš Lietuvos partizanų dainų, jų dar sovietmečiu mane išmokė močiutė ir senelis. Viena vadinosi „Mergužėle, ko verki“, kita – „Oi neverk, motušėle“. Tokiomis aplinkybėmis parašiau du naujus maršus, kuriuos tik suburtam Lietuvos kariuomenės orkestrei. Visi naujo orkestro nariai susirinkome M.K.Čiurlionio meno mokyklos 204-oje klasėje. Suskaičiavome kiek mūsų yra ir kokiais instrumentais galime groti. Jau kitą dieną pradėjome naujai įkurto karinio orkestro repeticijas. Po pirmosios repeticijos nuvykau A. Burokui pranešti, kad kolektyvas jau suburtas ir repeticijos pradėtos. Tą dieną pristatytas tuometiniam SKAT štabo viršininkui J. Gečui. Vadą informavau, kad Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos orkestras jau sukurtas. Su dideliu pasididžiavimu pranešiau, kad pirmajame Lietuvos kariuomenės paradedalyvauti esame pasirengę.

1991–ųjų metų kovo 11 dienos rytą atvykome į tuometinius Aukščiausios Tarybos rūmus. Visi – puikiai nusiteikę. Jautėme pasididžiavimą, galėdami šiame renginyje dalyvauti kaip kariuomenės orkestras Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metinių šventėje. Aukščiausios Tarybos rūmuose gavome pirmąsias karines uniformas. Visi pakiliuos nuotaikas išsirikiojome bendroje rikiuotėje ir nešini instrumentais nužygiavome į aikštę, kur įvyko paradas ir kartu pirmasis viešas mūsų pasirodymas.

1991–aisiais metais Savanorių orkestro vadovu ir dirigentu paskirtas vyresnysis leitenantas Algimantas Imbrasas, orkestrei vadovavęs iki 1993 metų. Nuo 1993–ųjų iki 2000–ųjų metų orkestro vairą perėmė vrs. Ginutis Jurgaitis. Dabartinis orkestro vadovas ir vyriausiasis dirigentas kpt. Ričardas Čiupkovas kolektyvui vadovauja nuo 2000–ųjų metų. Kapitonas į Savanorių orkestrą įstojo 1992–ųjų kovo mėnesį, eiliniu muzikantu:

– Mokiausi J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje ir Savanorių orkestre grojau klarnetu. Nustebau, kai po metų orkestro vadovas kpt. Algimantas Imbrasas pasiūlė užimti dirigento vietą, kadangi pats ruošėsi pereiti į Garbės sargybos orkestrą. Vieną vakarą pagalvojęs, galų gale sutikau. Jei atvirai, tai net nesvajojau, kad kada nors diriguosiu. Buvau jaunas, dvidešimtmetis vaikinai, studentas. Dirigento vieta buvo didelis išbandymas, kurį išlaikiau. Septynerius metus dirigavau KASP orkestrei, studijavau Muzikos akademijoje, pas prof. Juozą Domarką baigiau karinio orkestro dirigento-kapelmeisterio magistro studijas.

2000–aisiais buvau išsiųstas į Lietuvos karo akademiją, kur baigiau būrių vadų kursą. Tais pačiais metais gavau pirmąjį karininko laipsnį. Kolektyvas taip pat nestovėjo vietoje, nuo saujelės susibūrusių studentų jis išaugo į profesionalų orkestrą. Daugelis baigė aukštuosius muzikos mokslus, magistro studijas. Kiti studijuoja ir dabar. Ir dabar mielai į orkestrą priimčiau muzikantus, baigusius klasikinę ir estradinę džiazo studijas. Tai būtų labai skirtingas muzikos mokyklas išėję instrumentalistai, bet jie padėtų praplėsti orkestro repertuarą ir įneštų naujų spalvų. Dabar du

KASP orkestrantai Muzikos akademijoje studijuoja šiuolaikinę estradinę muziką: mušamuosius – orkestro veteranas gr. Aleksandras Kazakevičius, o senesniai priimtas Donatas Bukauskas – pirmajame magistrantūros kurse mokosi net dviejų – džiazo vokalo ir trombono – specialybių. Žmonės, išėję tokią mokyklą, mums labai reikalingi.

Orkestro jubiliejaus proga noriu padėkoti daugeliui muzikantų. Visų pirma – ats. vrs. Anatolijui Čumakovui, orkestro koncertmeisteriui. Nė vienas koncertas nepraeina be jo atliekamų solo kūrinių, o repeticijos – be vertingų patarimų. KASP orkestro mylėtojai Lietuvoje ir užsienyje Anatolijų įsiminė; nepamiršamas jo atliekamas Frenko Sinatros „Mano kelias“ solo triūba prisidėjo ir prie mūsų „Aukštinės lyros“ laimėjimo Lenkijoje.

Visos instrumentų grupės orkestre turi puikius savo koncertmeisterius: trombonai – j. srž. Irmantą Vaškevičių, saksofonai – gr. Gintarą Mockų ir t.t.

Šiais metais orkestre papildėme trombonų grupę, dabar yra penki šiuo instrumentu grojantys muzikantai. Trombonai orkestro skambesiu suteikia svorio ir sodrumo. Per pastaruosius metus išsiplėtė ritmo sekcija – atsirado bosinė ir ritminė gitaros. Lauko koncertuose styginiai irgi nestovi be darbo – gausa būgną arba lėkštes ir groja kartu su visais. Darbo turime išties nemažai, kuomet Vilniuje prasidėjo Kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos renginiai, per keletą valandų turėjome pasirodyti keturiuose vietose. Užimti būna ir kiti savaitgaliai. Nepaisant to, dar yra nemažai manančių, kad muzikantai yra kariai, švelniai tariant, „prie tinginio“. Skeptikams norėčiau pasakyti, kad tarnyba orkestre nėra tokia lengva,

kaip gali atrodyti iš šalies. Visų pirma – grojimas pučiamaisiais instrumentais – tai fizinis darbas, nemažas krūvis kraujagyslėms ir klausos aparatui. Neslėpsiu, kad prastos darbo sąlygos taip pat nesuteikia daugiau jėgų muzikantams. Medikų komisija ne vienam orkestrantui jau konsultavo „nusėdusią“ klausą. Neturime kaip dera su izoliuojančiomis garsą medžiagoms įrengtos studijos. Kartą orkestrinėje eksperimentavome su garsą matuojančiu prietaisu. Orkestrei tyliai grojant pasirinktą kūrinių, garso slėgis studijoje pasiekė 120 decibelų. Jie prilįgsta gatvėje asfaltą daužančio pneumatinio kūjo garsui. Grojant garsesni kūrinių, kartu su mušamaisiais, patalpoje lengvai pasiekiamas 140–150 decibelų slėgis. Tai jau kylančio reaktyvio lėktuvo garsas. Pamėginkite prie jo pastovėti 3–4 valandas, kad ir su pertraukomis. Štabo salėje, deja, taip pat negalime visavertiškai repetuoti, nes ji irgi nepritaikyta muzikavimui. Garsas liejasi kaip bažnyčioje, užtušodamas klaidas, kurios „išlenda“ koncertuose. Jau daug metų svajojame apie erdvesnę studiją, atitinkančią minimalius reikalavimus. Nereikia kažko ypatingo – tik erdvesnių patalpų, garsą izoliuojančią medžiagą dengtomis sienomis ir lubomis.

Pildosi pažadai dėl naujų instrumentų įsigijimo. Jau turime dvi naujas tūbas, šiemet įsigijome vieną saksofoną, ketvertą trombonų, taip pat du naujus suzafonus. Dabar orkestre 25 žmonės, neskaitant manęs. Būtų labai gerai turėti bent trisdešimties muzikantų kolektyvą ir dar vieną dirigentą – antrąjį. Tuomet įvairiausi repertuarai būtų įkandami, galėtume su pasididžiavimu atstovauti Savanorių pajėgoms. Dabar parengta bigbendo programa yra tarsi ėjimas žirgu, nes būtent iki bigbendo sudėties mums trūksta mažiausiai žmonių. Žinoma, reikėtų dar klavišinininko, fleitininko, aparatūros ir t. t. Kita galima sudėtis – naujovė atėjusi iš Olandijos – vadinamasis „fanfarų orkestras“. Iki tokios sudėties kolektyvo mums trūktų „tik“ keturių valtornių. Šios sudėties jau galėtume groti visą klasikinį repertuarą.

Nemanau, kad Savanorių pajėgų orkestras galėtų apsiriboti vien bigbendo repertuaru, kokį mes grojome per savo jubiliejų. Su bigbendo programa galima pasirodyti iškilmingomis progomis, išskirtinei publikai. Nemažai kūrinių, kuriuos grojame mes, daugiau neatliks, nes vienas karinis orkestras, stengiamės būti lankstūs ir originalūs, nes tai kartu ir Savanorių orkestro išlikimo reikalas.

Kariniam orkestrei svarbiausia – nesustabarėti, būti reikalingiems ir patenkinti kuo įvairesnius kariuomenės muzikinius poreikius.

Savanorių orkestro 15-os metų sukakties proga kolektyvo vardu noriu padėkoti tiems, kurių dėka atsiradome, esame ir, tikiuosi, būsim – visiems Savanorių pajėgų vadams – ats. plk. J. Gečui, brg. gen. A. Pociui ir plk. A. Plieskiui.

Savanoris, SL 1469.
steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.
leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.
Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: 2056 Viršuliškių 36, Vilnius, Tel.: 242 77 56.

El. paštas: Vilius.Dziavecka@mil.lt

Spausdino AB „Spauda“, Laisvės pr. 60, Vilnius.

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.

Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas VOVERIS.

Korespondentas gr. Vilius DŽIAVEČKA.

Dizainerė Jurgita Šeštokaitė.

Rinko ir maketavo UAB „Valstiečių laikraštis“

Kaina 1 Lt 20 ct